

Q-Matris

**SAVAŞ VE
STRATEJİ
İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİM**

öcü10 - eskikitaplarim.com

NAPOLEON BONAPARTE

**SAVAŞ VE STRATEJİ İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİM**

Q-MATRİS YAYINLARI

Zeytinlik mah. Taşevler sk.
No: 25/4 Bakırköy/İstanbul
Tel-Fax: (0212) 660 29 32
Gsm: (0535) 210 85 78

<http://www.Q-matrisyayinlari.com>
e-mail: info@Q-matrisyayinlari.com

Savaş ve Strateji ile İlgili Görüşlerim
yayın no: 6
strateji: 3

ISBN: 975-8832-00-X
© 2003, bu kitabın yayın
hakları Q-MATRİS YAYINLARI'na aittir.

Çeviren: Erkut Gündüz
Kapak tasarımı: Fatih Güner
İç düzen: Osman Fatih
Tashih: Rüstem Aydın

Baskı-cilt: Melisa matbaacılık
1. basım: Eylül 2003

Q-MATRİS YAYINLARI bir Aluşay Ltd. Şti. kuruluşudur.

**SAVAŞ VE STRATEJİ İLE İLGİLİ
GÖRÜŞLERİM**

Napoleon Bonaparte

Q-MATRİS

ÖNSÖZ

Napoleon Bonaparte ve Savaş

Napoleon Bonaparte, 1769 yılında Korsika'nın Ajaccio şehrinde doğdu. Carlo Bonaparte ile Marie Letizia Ramolino'nun ikinci oğullarıdır. Öğrenimini Brienne'de bir okulda yaptı; sonra Paris'teki Askerî Akademi'ye yazıldı. 1785'te Valence'daki topçu alayına katıldı. 1794'te İtalya'daki topçu birliklerinin komutanlığına getirildi. Paris'teyken jakoben çevrelerle ilişki kurmuş olduğu anlaşıldığından, La Vendee'ye gönderilmek istendi; bunu kabul etmeyince, görevinden alındı. Paris'e döndükten sonra, Konvansiyon'a karşı hareketi bastırmak için, Paul François Barras ile Lazare Carnot'nun kuvvetlerine katıldı. Olaylar kısa zamanda gelişerek yeni bir anayasanın ve Direktuvarelik'in doğmasına yol açtı.

Napoleon, 1795 Ekim'inde Fransa'daki ordunun başına getirildi. 1796 Şubat'ında da İtalya'daki ordunun başkomutanı oldu. Bu arada General De Beauharnais'in dul karısı Josephine ile evlendi. 1796 Nisan'ında ilk İtalya seferini yaptı. Bu sefer, Napoleon'un ününü yaydı. Stratejik ustalığın bir şaheseri sayılan İtalya seferi, büyük başarı ile sonuçlandı. İmzalanan Campo Formio Antlaşması ile Venedik Cumhuriyeti İtalya'ya bırakılıyor, karşılığında da Belçika ve İyon adaları alınıyordu. Bu önemli siyasi olayla Devrim Cumhuriyeti, Avrupa'nın en tutucu devleti olan Avusturya'ya gücünü göstermiş; Napoleon da İtalya'daki Fransız yönetimini kabul ettirmiş oluyordu.

Napoleon, Paris'e döndükten sonra, Direktuvarlık tarafından İngiltere'yi ele geçirmekle görevlendirildi. Direkt İngiltere'ye saldıracağına, İngiliz etki alanının en can alıcı noktasına saldırılmayı uygun bulan Napoleon, Mısır seferine çıktı. Akdeniz'deki İngiliz Donanması'nı yenilgiye uğrattı, Malta'yı aldı. 1798 Temmuz'unda da İskenderiye'ye girdi. Piramitler Savaşı'nda Memlükleri yendi. Ancak Horatio Nelson yönetimindeki İngiliz Donanması, Fransız Donanması'na saldırarak gemilerini batırdı.

Nelson'un başarısı üzerine İngiltere, Osmanlı Devleti, Avusturya ve Rusya, Fransa'ya karşı birleştiler. Birleşik Ordu, Rus Generali Alexander Suvorov'un komutasında, Napoleon'un ele geçirdiği toprakları geri aldı. Napoleon, 1799 yılında Suriye'ye girdi. Akka'nın Cezzar Ahmed Paşa tarafından başarıyla savunulması ve ordusunda beliren salgın hastalıklar yüzünden Mısır'a çekildi. Ordusunu burada bırakarak gemi ile Fransa'ya döndü.

9 Kasım 1799'daki hükümet darbesi, Fransa tarihinde yeni bir dönemin başlamasına sebep oldu. Birkaç hafta sonra, anayasada değişiklikler yapılarak yönetim üç konsülün eline bırakıldı. Napoleon "birinci konsül" olarak, Fransa'nın mutlak hakimi oldu. Bazı reformlar yapmaya çalıştı. Devletin dağıttığı kredileri belli bir düzene soktu; 1802 yılında Fransa Bankası'nı kurdu; idari alanda bazı reformlar gerçekleştirerek valilerin ve belediye başkanlarının sivililer arasından seçilmelerini ve kendilerini seçen tek merkeze karşı sorumlu olmalarını sağladı; mahkemeleri ve emniyet örgütünü yeniden düzenledi.

Avusturya ve İngiltere orduları hâlâ silahlarını bırakmamışlardı. Napoleon Bonaparte, 1800 yılında tekrar İtalya'ya girdi ve Milano'yu aldı. Böylece Avusturya Ordusu'nu ikiye bölmüş oluyordu. Birini kuşatma altında

tutarken diğerine saldırdı. Bu saldırıları başarı ile sonuçlandırdı. Jean Victor Moreau'nun Hohenlinden'deki zaferi üzerine, Avusturya İmparatoru, İngiltere ile ittifakını bozmak ve 1801 Şubat'ında Luneville Barış Antlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı.

Napoleon, kısa zamanda Fransa halkının sevgisini kazandı. Yabancı ülkelerdeki Fransızların ülkelerine dönüp devletin modernleştirilmesinde kendisine yardımcı olmalarını sağladı. 1804'te yaptığı Code Napoleon (Napoleon Kanunları), halk tarafından da desteklendi. Napoleon, aynı yıl, Paris'teki Notre Dame Katedrali'nde, Papa Pius VI'nin eliyle taç giyerek imparator oldu.

Napoleon, imparatorluğu boyunca sayısız zaferler kazandı. Ancak Fransa içinde beliren bazı hoşnutsuzluklara, İngiliz Donanması'nın gücü, İspanya ve İtalya'da tahta geçirdiği akrabalarına halk tarafından duyulan kin ve nefrete, kendine bağladığı devletlerde beliren milliyetçilik akımları da eklenmişti.

Napoleon 1812 yılında Rusya'ya girdi. Ancak yiyecek sıkıntısı, asker kaçakları ve Rusya'nın dondurucu soğuğu gibi sebepler yüzünden, ordunun yönetimini Joachim Murat'a bırakarak Paris'e döndü. Kendisine karşı düzenlenen hükümet darbesini bastırdıktan sonra yeni bir ordu kurdu. 1813 Ekim'inde Leipzig'de yenik düştü. Düşman kuvvetleri 1814'te Paris kapılarına dayanınca görevinden ayrılmak zorunda kaldı. Elbe Adası'na sürgüne gönderildi.

Napoleon'dan sonra Fransa tahtına XVIII. Louis geçirildi. Viyana Kongresi'ne katılan bakanlar ve delegeler, 7 Mart 1815'te Napoleon'un kaçıp Paris'e dönmüş olduğunu, halk tarafından büyük sevgi ile karşılandığını öğrendiler. Hemen bir ordu toplayan Napoleon, Belçika'ya saldırdı. Kazandığı önemsiz birkaç zaferden sonra Welling-

ton'un komutasındaki İngiliz ve Gerhard Von Blücher komutasındaki Prusya Kuvvetleri tarafından 18 Haziran 1815'te Waterloo'da büyük bir yenilgiye uğratıldı.

Napoleon, Paris'e dönünce ikinci kez tahttan indirildi. Amerika'ya kaçmak istedi; ancak bunu başaramayınca İngilizlere teslim oldu. İngilizler, onu Atlantik'teki St. Helena Adası'na götürdüler. Napoleon, son yıllarını bu küçük adada geçirdi ve anılarını yazdırdı. Napoleon 5 Mayıs 1821'de öldü; ancak cenazesi 1840 yılında Paris'e getirilebildi ve Invalides'e gömüldü. Napoleon'un, uşağı tarafından zehirlendiğini ileri sürenler vardır.

Askerî dehaya sahip bir komutan olan Napoleon, siyasi bakımdan da önemliydi. Burjuva ihtilalini kendi istediği doğrultuya yöneltmiş; ne eski rejime dönülmesine ne de bir halk hükümetinin kurulmasına yol açmıştır. Waterloo yenilgisinden sonra, Paris halkını silahlandırmaya bu yüzden cesaret edememiştir. Halk, Napoleon için silaha sarılabılırdi; ama Napoleon, bu hareketten bir halk hükümetinin doğabileceğini düşünmüştü.

Orta sınıfın hakim olduğu merkezi bir hükümet biçiminin yaratıcısıydı. Napoleon'un anlayışına uygun olan bu hükümet biçimini daha sonraki yıllarda başka Avrupa devletleri de benimseyerek uyguladılar. Napoleon, milliyetçilik duygularına pek önem vermezdi; ama İtalya, Polonya, Almanya ve Balkanlar'da farkında olmayarak milliyetçilik tohumlarının atılmasına sebep olmuştu.

Napoleon ve liderlik

Napoleon'un Rusya'yı işgali sırasında birlikleri, sonuza dek uzanıyormuş izlenimi veren kurak toprakların ortasındaki küçük bir kasabada çarpışıyorlarmış. Bir ara

Napoleon farkına varmadan birliklerinden uzaklaşmış ve bunu fark eden Rus Kazaklarından bir grup, kendisini kasabanın sokaklarında kovalamaya başlamış. Napoleon, Kazakların eline düşmemek için canhıraş bir şekilde koşarken, yan sokaklardan birinde küçük bir kürkçü dükkanına dalıvermiş. Soluk soluğa dükkana girer girmez, kürkçüyü görmüş ve ona yalvarmaya başlamış. "Beni kurtar, kurtar beni! Nereye saklanabilirim?" Kürkçü, "Çabuk" demiş, "şu köşedeki kürk yığınının altına gir." Napoleon'un üstünü kürklerle iyice örtmüş.

Kürkçü tam işini bitirmiş ki, kapısı açılmış ve Kazaklar içeriye dalmışlar. "Nerede o?" diye bağıryorlarmış. "Buraya girdiğini gördük."

Kürkçünün inkar etmesine karşın, Napoleon'u bulmak için dükkanın altını üstüne getirmişler. Kürk yığınının kılıçlarını sokmuşlar, ama Napoleon'a isabet ettirememişler ve sonra da ikna olup, çıkıp gitmişler.

Bir süre sonra Napoleon kürklerin altından çıkmış ve tam o sırada Napoleon'un askerleri kapıya gelmişler. Kürkçü Napoleon'a dönmüş ve ürkek bir sesle ona, "Bu soruyu bu kadar büyük bir insana sorduğum için beni bağışlayın; ama o kürk yığınının altında saklanmak ve bir an sonra, o anın son anınız olacağını bilmek nasıl bir duyguydu?"

Napoleon şöyle bir toparlanmış ve kürkçüye gayet soggukkanlı bir ifadeyle, "Böyle bir soruyu bana, İmparator Napoleon'a nasıl sorarsın? Askerler, bu küstah adamı alın, gözlerini kapatın ve hemen öldürün. Ateş emrini bizzat kendim vereceğim!" demiş.

Askerler yoksul kürkçüyü yakalayıp, dışarı çıkartmışlar, bir duvara dayayıp, gözlerine bir bez bağlamışlar. Kürkçü hiçbir şey görmüyormuş; ama seslerden asker-

lerin bir sıra halinde dizildiklerini ve silahlarını hazırladıklarını işitiyormuş.

Buz gibi rüzgarın incecik giysisinden içine işlediğini, yanaklarına değdiğini hissediyor ve bacaklarının titremesini bir türlü kontrol edemiyormuş.

O anda Napoleon'un boğazını temizlediğini ve yavaşça, "Hazır... Nişan al..." dediğini işitmiş. O anda yaşamının son bulacağını düşünmüş ve yanaklarından aşağı yaşlar süzölmeye başlamış.

Uzun süren bir sessizlikten sonra, kürkü ayak seslerinin kendisine yaklaştığını işitmiş ve birisi gözündeki bezi çıkartıp alıvermiş. Gün ışığı yüzünden bir an çevresini göremez olmuş; fakat bir süre sonra Napoleon'la göz göze gelmiş. Benliğinin en bilinmeyen yerlerini bile gören bakışlarmış bunlar.

Sonra Napoleon'un ağzından yavaş yavaş şu sözler dökölmüş:

"Şimdi anladın mı neler hissettiğimi?"

Dostum Napoleon

Avrupa'da imparator ve kralların, birbirlerine: "Kardeşim!.." diye hitap etmeleri, nezâket icaplarından sayılıyordu.

Fransa'da II. Napoleon başa geçince de, bütün kral ve kraliçelerden; bu meâlde tebrikler aldı.

Yalnız Rus Çarı Nikola, "Dostum Napoleon!.." diye başlayan, bir "Tebrik Mektubu" yollamıştı. Hem de en sonlara kalmıştı.

Paris'in yeni gözdesi Napoleon, bu yüzden Nikola'ya:

“- Köylü, nezaketsiz herif!..” diyerek içerlemiş, hatta kırılmıştı.

Boğazlar meselesinde İngilizler, Nikola’yı atlatınca; o da Fransa’ya yanaşmak istedi. Napoleon’a yeni bir mektup gönderdi. Osmanlı Devleti’ni paylaşmayı teklif ediyordu. Kral mektubu, şöyle bir eline aldı. Sonra tiksintiyle yere fırlattı:

“- Köylü herif!.. Gene “dostum” demiş...” diye söylendi.

Yaverlerinden birini çağırttı:

“- Gidiniz... Şu “Köylü”nün elçisini, buraya getiriniz!..” diye emretti...

Aceleyle ve sevinerek gelen Rus elçisi belki de “Osmanlı taksimi için” çağırıldığını zannediyordu.

Napoleon II. elçiye sinir içinde şunları söyledi:

“- Çarınıza bildiriniz. Bir insan, kendi kardeşini, seçmek hakkına sahip değildir! Bu Allah’ın ve anne-babasının elindedir... Fakat “dostlarımızı seçmek” kendi elimizdedir. Ben de, kimi dost, kimi düşman seçeceğimi, gâyet iyi bilirim!..”

Elinizdeki bu kitap Napoleon’un askerî stratejileri anlamak bakımından son derece önemli olan bazı sözlerini içermektedir. Özellikle generallerin, subayların ve subay adaylarının ellerinden düşürmemesi gereken bir başucu kitabı.

Q-Matris Yayınları

GİRİŞ

İskender, Hanibal ve Sezar'ın toplamından daha fazla savaşı idare eden Napoleon, şüphesiz Avrupa'nın gelmiş geçmiş en büyük askeridir. Savaş yönetimi üstüne teori ve prensiplerini sıklıkla yazmaya niyetli olduğunu ve bunların basitliğini görünce herkesin ne kadar şaşıracağını söylemesine rağmen, bu isteğini hiçbir zaman gerçekleştiremedi.

Napoleon, savaşın imkanlarının alabildiğine arttığı bir zamanda yaşadı. Sakse, iki piyade ve bir topçu tugayına böldüğü ordusuyla bütün bir sefer boyunca savaşmıştı. 1759'da Mareşal de Broglie kalıcı bölümlere ayrılmış bir örgütlenme biçimini benimsemişti ve bu birimlerin birleşmesi, ordusunu çabucak yoğun bir kuvvet haline getiriyordu. Bölümlü organizasyon ve 2000 ila 4000 kişilik küçük kollar halinde ilerlemek, savaş alanına hızla yerleşmeyi sağlıyordu. Oysa eski yöntemlerle bir çarpışma hattı oluşturmak altı ila sekiz saat sürmekteydi. Mareşal de Broglie; destekleyici uzaklıkta, kamp yerinde ve ilerleyen birimlerle yayılma prensibini geliştirmişti. Gribeauval topların ağırlığını azaltmış ve hareket kabiliyetlerini artırmıştı, böylece onlar da piyadeyle beraber manevra yapabiliyorlardı. Kusursuz haritalar giderek yaygınlaşmış ve büyük kuvvetlerin idaresinde artık önemli bir mesele haline gelmişti.

Bütün bu değişimlerden yararlanan teoriler Guibert, du Teil ve Bourcet tarafından ortaya atılmıştı. Çağdaş

generaller içinde yalnızca Napoleon savaş imkanlarını bütünüyle kavramış ve bunlardan çok ince hesaplanmış, parlak bir strateji ve taktik sistemi geliştirmişti. Zamanın generallerinden hiçbiri bu imkanları onunla savaşıma kadar idrak edememişti.

Çarpışmalarının yıkıcı hızıyla rakiplerini allak bullak ediyordu. Çarpışma planı düşmanın üzerine gittiği ilerleyiş planının bir parçasıydı. Yüzbaşı J. Colin ve General Camon'a göre stratejik sistemi, hızla ilerlemeye ve düşman muhabere hatlarını ele geçirmek üzere gizlice hasmın kanadını geçmeye dayanıyordu. Bu, karşı tarafı dezavantajlı bir durumda dönmeye ve savaşmaya zorluyordu.

Taktik sistemi ya da savaş tertibi; düşmanı meşgul etmek için önden bir oyalama taarruzuna, savunma tertibini yıldırma ve şaşırtma için küçük bir kuvvetle düşmanın arkasından geniş bir kuşatma ya da çevirme hareketine ve sonunda da bitirici darbeye dayanıyordu. Bu sonuncusu yoğun topçu ateşiyle hazırlanan güçlü bir saldırıyla, genellikle kuşatmanın içe doğru kapanması şeklinde gerçekleşiyordu.

Napoleon sürekli olarak toplarının sayısını artırdı. 1800 yılında topların sürücülerini ve atları topçu bataryalarının parçası olarak düzenledi. Daha önce bunlar, topları savaş alanına götürüp orada bırakan ve savaş bittikten sonra geri dönüp tekrar yüklenen geçici olarak tutulmuş sivillerden ibaretti. Napoleon'a yönelik günümüzde bile dillendirilen bir eleştirinin, toplarının sayısını artırması üstüne olması oldukça ilginç. Bu durum kariyerinin son zamanlarında, piyade birliklerinin bozulmasına yolculmuştur. Eleştiriyi yöneltenler, o dönemde hafif silahların giderek geliştiğini ve eski usul taarruzun giderek daha pahalıya mal olduğunu ve geçmiştekenden daha az

savunmayı yarma imkanına sahip bulunduğunu es geçiyorlar. Napoleon, toplarını kütle halinde bu hatları kırmak, kargaşa yaratmak ve piyadenin yolunu açmak için kullanıyordu. Bunun sonucunda maddi insan kaybı önleniyor ve zafer ihtimali artıyordu.

Napoleon Batı dünyasının ilk büyük stratejistiydi. Savaşlarını stratejik manevralar ve ince hesapların sonucunda gerçekleştiriyordu. Geçen yüzyılın yazarlarınca geliştirilen strateji sanatının kökenleri onun operasyonlarına dayanır. Baron Jomini, onun metotlarının baş yorumcusudur. Clausewitz'in büyük kitabı 'Savaş Üstüne', Napoleon araştırmalarında ileri bir aşamadır. Jomini'nin çalışması, Amerikan iç savaşını idare edenler için bir ders kitabı niteliğindedir. İç savaşta yüksek rütbelilerin cebinde Jomini olduğu halde savaştıkları söylenegelmiştir. Clausewitz'in fikirleri ise 1870 Fransa-Prusya ve dünya savaşlarını derinden etkilemiştir.

Napoleon'un talimat ve düsturları pek çok defa kitaplarda toplanmıştır. Bu bölüm bunların en iyilerini içeren ilk küçük seçkiye dayanmaktadır. Bu seçki ilk defa 1827'de Paris'te yayınlanmış ve hemen ardından Almanca, İngilizce, İspanyolca ve İtalyancaya çevrilmiştir. Stonewall Jackson bu kitabı çıktığı sefer boyunca kumanya torbasında taşımıştı. Jackson'un biyografisini yazan Albay G. F. R. Henderson'un da belirttiği gibi 'Bu küçük kitap, Napoleon'un kendi ağzından ifade edilmiş, savaşın büyük prensiplerinin aşağı yukarı tam bir izahıdır.'

Kitabı derleyen General Burnod, yazdığı önsözde 'Savaş sanatı iki başlık altında toplanabilir: İlki bütünüyle komutanın bilgi ve dehasına dayanan kısım, diğeri ise teferruata dair meselelere ait kısımdır. İlki, insanlar hangi silahlarla savaşılırsa savaşınlar bütün zamanlar için

aynı şekilde geçerlidir. Dolayısıyla bütün yüzyılların komutanlarını aynı prensipler yönlendirir. Buna karşılık, teferruat meseleleri; zaman, silahların niteliği, insanların azim ve kararlılığına göre değişiklik gösterir.'

Bu düsturların çoğunun devam eden bir ilgiyle halen uygulanıyor olması gösteriyor ki bunların asıl derleyicisi, Napoleon'un kalıcı değere sahip aforizmalarını seçmekte başarılı olmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

[1]

Ulusların sınırları ya büyük nehirler, ya sıradağlar ya da çöllerdir. Bütün bu engeller içinde bir ordu için aşılması en güç olanı çöllerdir, sonra sırasıyla dağlar ve nehirler gelir.

[2]

Bir sefer planı düşmanın yapabileceği her şeyi öngörmeli ve bunları savuşturacak yolları içermelidir.

Sefer planları şartlara, komutanın dehasına, birliklerin niteliğine ve savaş sahnesinin topografyasına göre devamlı olarak değişebilir.

[3]

Bir ülkeyi işgal eden bir ordunun; ya iki kanadı tarafsız bir ülkede veya nehir, sıradağlar gibi büyük doğal engellerin üstünde konaklar veyahut da sadece bir kanadı bu şekilde destekli ya da ikisi birden desteksiz olabilir.

Birinci durumda, bir general, yalnızca hattının önden kırılıp kırılmadığına bakmalıdır. İkinci durumda, desteklenmiş kanatta durmalıdır. Üçüncü durumda, farklı kıtalarının iyi bir şekilde merkezinde durmalarını sağlamalıdır ve buradan ayrılmalarına asla izin vermemelidir. Çünkü eğer boşlukta iki kanat bir dezavantajsa, dört olunca uygunsuzluk iki kat, altı olursa üç kat artar; tabii eğer ordu iki veya üç ayrı kıtaya ayrılmış durumdaysa.

Birinci durumda operasyon hattının sağ veya sol kanatta olması fark etmez. İkinci durumda desteklenmiş kanatta olmalıdır. Üçüncü durumda ise ilerleyen ordu-

nun oluşturduğu hattın ortasına dikey olarak yerleştirilmelidir. Ancak tüm bu durumlarda, her beş veya altı günlük mesafede erzak ve mühimmat depolarının kurulacağı, konvoyların organize edileceği; hareket merkezi ve levazım noktası olarak operasyon hattını kısaltan bir istihkam veya korunaklı bir nokta oluşturulmalıdır.

[4]

Her biri ayrı ayrı, tekrar birleşecekleri belirli bir noktaya doğru genişleyen operasyon hattına sahip iki veya üç orduyla bir ülkeyi işgal ederken bir prensip olarak akılda tutulmalıdır ki; kıtaların birleşmesi düşmanın yakınında asla gerçekleşmemelidir. Çünkü düşman, kuvvetlerini yoğunlaştırarak sadece bu birleşmeyi önlemekle kalmaz, teker teker hepsini alt eder.

[5]

Bütün savaşlar sistemli olmalıdır, zira her savaşın bir amacı olmalı ve savaş sanatının prensip ve kuralları uyarınca idare edilmelidir. Savaşın, ancak muhtemel engellerin büyüklüğüne uygun gelecek bir kuvvete sahip olarak yüklenilmesi gerekir.

[6]

Seferin başlangıcında ilerleyip ilerlememe konusunda ki tercihler dikkatli bir mütalaayı gerekli kılar. Ama eğer ilerleyişe bir kere karar verilirse, bu sonuna kadar sürdürülmelidir. Bir geri çekilme ne kadar iyi manevralarla yapılırsa yapılsın, her zaman orduyu zaafa düşüren bir manevi etki yaratacaktır. Çünkü bir yandan başarı şansınızı

kendiniz azaltırken, askerlerinizi düşmanın eline bırakmışsınızdır. Üstelik geri çekilme, en kanlı karşılaşmalardan, insan ve materyal açısından çok daha fazla pahalıya mal olur. Bu fark şundan ileri gelir: Çarpışmalarda düşmanın kaybı sizinki kadar olabileceksen, geri çekilmede zayıf yalnızca sizin tarafınızda olacaktır.

[7]

Bir ordu, her gün, her gece, ve her saat sahip olduğu bütün direniş kabiliyetini göstermek üzere hazır olmalıdır. Bu yüzden, askerler her zaman silah ve mühimmatlarını; piyade her zaman kendisiyle birlikte topçu, süvari ve generallerini hazır bulundurmalıdırlar. Ordunun değişik birimleri her zaman birbirlerini destekleyecek ve koruyacak pozisyonda olmalıdırlar. Birlikler kamp yaparken, ilerlerken veya duraklarırken bütün savaş alanlarının gerektirdiği niteliklere sahip olarak, her zaman avantajlı bir konumda bulunmalıdırlar. Yani kanatlar iyi bir şekilde desteklenmeli ve toplar öyle yerleştirilmeli ki her zaman oyuna dahil olabilsinler. Ordu ilerleyiş düzenindeyken, düşmanın hareketlerini önde, sağda ve solda gözleyen ve yeterli uzaklıktan ordunun ana gövdesinin yerleşmesini ve pozisyon almasını gözetten öncü ve kanat muhafızları bulunmalıdır.

[8]

Bir general günde pek çok defa kendine: 'Eğer düşman önden, sağdan veya soldan belirirse ne yapmalıyım?' diye sormalıdır. Eğer buna karşılık bir sıkıntı hissediyorsa, düzenlemeleri kötüdür ve yanlış giden bir şeyler var demektir. Derhal hatasını düzeltmelidir.

[9]

Bir ordunun kuvveti, mekanik fizikteki momentum gibi ağırlığının hızıyla çarpılması sonucunda hesaplanabilir. Hızlı bir ilerleyiş orduda olumlu bir moral etki yaratır ve zafer imkanlarını arttırır.

[10]

Ordunuz sayıca, süvari veya top sayısı bakımından rakibinizden aşağıysa, saldırı savaşından kaçınılmalısınız. Sayı azlığı ilerleyişin hızıyla, top azlığı manevra şekilleriyle ve süvari azlığı yerleşim pozisyonlarının seçimiyle telafi edilebilir. Böyle bir durumda askerlerin kendine olan güveni büyük önem taşır.

[11]

Aralarında haberleşme olmayan ve birbirinden uzak hatlar üzerinden yapılan operasyonlar, genellikle bir ikincisine de neden olan birer hatadırlar. Kopuk saflar yalnızca ilk gün için geçerli emirler almıştır. İkinci günkü operasyonları ana gövdeye ne olduğuna dayanmaktadır. Bu durumda emirlerin gelmesi beklenerek zaman kaybedilir veya rastgele hareket edilir. O halde bir prensip olarak, bir ordunun safları daima birleşik tutulmalıdır. Böylelikle düşman bunların arasına giremez. Eğer herhangi bir nedenle bu düsturdan uzaklaşırsa, kopuk kıtalar operasyonlarında bağımsız olarak ve tekrar birleşecekleri belirli bir noktaya doğru hareket etmelidirler. Ayrıca tereddütsüz ve emir beklemeden ilerlemeli ve ayrı olarak olabildiğince az atağa maruz kalmalıdırlar.

[12]

Bir ordu dikkatle koruyacağı ancak bir operasyon hatına sahip olmalı ve bunu yalnızca kaçınılmaz durumların zorlaması halinde bozmalıdır.

[13]

Bir ordunun ilerleyiş durumunda kıtaları arasında olması gereken mesafe; mekana, şartlara ve görünür hedefe göre değişir.

[14]

Dağların arasında çok sayıda öyle zorlu doğal konum vardır ki buralardan taarruzdan kaçınmalısınız. Bu tür bir savaşın dehâsı, düşmanın kanadında veya arkasındaki kamplarını ele geçirip onu savaşmaksızın konumunu terk etmekten başka bir alternatiften yoksun bırakmayı ve onu ya geriye gitmeye ya da dışarı çıkıp size saldırmaya zorlamayı içerir. Dağ savaşında saldıran taraf dezavantajlıdır. Burada, hücum savaşında bile marifet savunma çatışmalarına girmek ve düşmanı saldıran taraf olmaya zorlamaktır.

[15]

Savaş esnasında bir general, ilk görevinin ordusunun onurunu ve şanını korumak olduğunu düşünmelidir. Birliklerini esirgemek ancak ikinci planda kalmalıdır. Ama ilk hedef için gösterilen azim ve kararlılık, ikincisini gerçekleştirmenin de en iyi yoludur. Geri çekilince ordunun şerefine yanı sıra, iki savaşta kaybedilebilecek adam sayısından daha fazla zayıt verirsiniz.

Bu nedenle sancağın etrafında yeterince cesur adam varsa asla umutsuzluğa düşmemelisiniz. Bu, zaferi hakıyla kazanacak olan bir idare şeklidir.

[16]

Düşmanın, sizden yapmanızı beklediği şeyi asla yapmamak, yerleşmiş bir kaidedir. Bunun biricik nedeni onun bu şekilde ummasıdır.

Bu nedenle düşmanın iyice araştırıp, üzerinde çalıştığı bir savaş alanından kaçınmalısınız. Daha da dikkatle kaçınmanız gereken, hasmınızın takviye edip sağladığı ve kendini emniyete aldığı yerlerdir. Bu prensibin doğal sonucu, çevrilmeyi kabul etmiş bir noktaya asla önden saldırmamaktır.

[17]

İlerleme ve manevra savaşında, üstün bir düşmanla karşılaşmaktan kaçınmak için her gece siperle etrafınızı çevirmeli ve daima savunma için iyi bir pozisyona yerleşmelisiniz. Sıkça karşılaşılan doğal konumlar, savaş sanatının yardımı olmaksızın bir orduyu sayısal üstünlüğe karşı koruyamaz.

[18]

Sıradan bir general, beklemediği üstün bir kuvvetle kötü bir pozisyonda yakalanırsa çareyi geri çekilmekte bulur. Ancak büyük bir komutan azami bir kararlılıkla düşmanı karşılamak için ilerler. Bu hareketle hasmını şaşırtır ve eğer düşman tereddüt gösterirse, hünerli bir ge-

neral bu kararsızlık halinden istifade edip zafere gidebilir veya en azından manevralarla günü kurtarır ve gece daha iyi bir konumda kendini emniyete alabilir. Bu korkusuz yönetimle bir ordunun kuvvetinin asli unsurlarından biri olan onurunu korumuş olur.

[19]

Savunma durumundan saldırıya geçiş savaşın en ince-likli operasyonlarından biridir.

[20]

Genel bir kural olarak operasyon hattınız asla terk edilmemelidir; ama şartlar gerektirdiğinde onu değiştirmek, askerî manevraların en maharet gerektirenlerindendir. Operasyon hattını ustalıkla değiştiren bir ordu; düşmanını, rakibinin arkasının veya saldırmak için zayıf noktasının artık neresi olduğunu bilemeyecek şekilde şaşırtır.

[21]

Bir orduya yaralı ve hastalardan oluşan büyük konvoylar ve kuşatma levazımı engel oluyorsa, mühimmasına en kısa yollardan ve olabildiğince acele ederek yaklaşmalıdır.

[22]

Bir konumda kamp kurmada ustalık, o noktada savaş düzeni oluşturma hünerinden farklı bir şey değildir. Bu amaçla toplar en müsait ve daima hazırlıklı olacak şekilde

de yerleştirilmelidirler. Seçilen pozisyon; hakim olunamayacak, çevrilemeyecek ve civarı tahkim edilip kapatılmış bir konumda bulunmalıdır.

[23]

Eğer dışmanın sizi kuşatma tehdidinde bulunduğu bir pozisyonda bulunuyorsanız, kuvvetlerinizi hemen toplamalı ve bir saldırı hareketiyle ona gözdağı vermelisiniz. Geri çekilmenin kaçınılmaz olduğunu dışundduğunuz bir durumda bu manevrayla, onun birliklerini gönderip kanatlarınızı rahatsız etmesini engellemiş olursunuz.

[24]

Kamp yerini dışmandan en uzak ve korunaklı yere ko- nuşlandırmak –özellikle de dışmanın beklenmedik çıkış- larına karşı- asla unutulmaması gereken askerî bir düs- turdur. Bu şekilde o size saldırmadan bütün orduyu to- parlayabilirsiniz.

[25]

İki ordu savaş düzenindeyken eğer bir taraf çekilmek ve bunu bir köprü yoluyla gerçekleştirmek zorundayrsa, diğeri kuşatmanın her noktasına doğru çekilebilir ve daha büyük bir avantaja sahiptir. Bu durumdaki bir general uyanık ol- malı, kuvvetle vurmali ve rakibinin kanatlarına karşı ma- nevralarda bulunmalıdır. Böylece zafer onun olacaktır.

[26]

Kıtaların; muhaberesi kuvvetli, yoğun bir ordu karşı-

sında, aralarında haberleşme olmaksızın birbirinden ayrı hareket etmeleri, kaidelerin açık bir ihlalidir.

[27]

İlk pozisyonunuzu terk etmeye mecbur bırakılırsanız, kolların toparlanma noktası düşmanın onlardan önce varamayacağı kadar geride olmalı. Kollar tekrar birleşmeden önce teker teker düşmanın saldırısına maruz kalmaları, korkunç bir felaket olacaktır.

[28]

Savaştan önceki gün ordu asla bölünmemelidir. Çünkü gece boyunca durumlar değişebilir. Ya düşman çekilir ya da takviyelerin gelmesiyle düşman ofansif taraf konumuna geçer ve olgunlaşmamış savruk düzeninizden yararlanır.

[29]

Bir savaşa girmeyi düşünüyorsanız, atıl hiçbir birim bırakmaksızın bütün kuvvetlerinizi toplamak, unutmamanız gereken genel bir kuraldır. Bir tabur bile bazen bir günün kaderini belirleyebilir.

[30]

Pozisyon almış bir ordunun varlığı karşısında ilerleyen bir kanattan –özellikle de bu ordu geçmeniz gereken yüksekleri tutmuşsa– daha düşüncesizce ve askerî kaidelere daha aykırı bir şey olamaz.

[31]

Hayati bir çarpışmaya girmeye niyetlendiğinizde, bil-hassa büyük bir komutan karşısındaysanız, her türlü başarı şansından istifade ediniz. Zira eğer yenilirseniz -ki cephanelik ve müstahkem ordugahınızın arasında olsanız bile kaybedebilirsiniz- çok yazık olur!

[32]

İleri muhafızın görevi, ilerleme ve çekilmeyi değil, manevra yapmayı içerir. Bunlar ağır ihtiyat süvarileriyle desteklenen hafif süvarilerden ve topların desteğindeki piyade taburlarından oluşturulmalıdır. Bundan başka, ileri muhafızlar seçkin birliklerden ve bu tür bir görev için zorunlu özel taktiklere bütünüyle hakim olan, rütbelerinin gereklerine uygun seçkin generaller, subaylar ve askerlerden oluşmalıdır. Eğitimsiz bir birlik yalnızca bir utanç kaynağı olabilir.

[33]

Mühimmat ve ağır toplarınızı, öteki ucu sizin kontrolünüzde olmayan bir dağ geçidine sokmak askerî teamülere aykırıdır. Çünkü geri çekilme sırasında bunlar sizi engeller ve de onları kaybedersiniz. Geçidin bitiminin hakimî olana kadar onları uygun bir refakat eşliğinde, belli bir konumda arkada bırakmalısınız.

[34]

Savaş hattı oluşturmuş değişik kıtaların arasında, düşmanı tuzağa düşürmek için özellikle bırakılanların dışın-

da, onun yarabileceği boşluklara asla izin vermemek, bir prensip olarak benimsenmelidir.

[35]

Bir ordunun kamp yerleri her zaman birbirlerini destekleyecek şekilde yerleştirilmelidir.

[36]

Düşman ordusu, bir nehrin kenarında yerleşip, birçok köprü başı mevziini tutmuşsa, ona önden yaklaşmamalısınız. Zira eğer düşman bu mevzilerden birinden taarruza geçerse, bu şekilde kuvvetleriniz çok az yoğunluk kazanabilir ve birbirinden kopuk parçalar halinde tehlikeye düşerler. Geçmek istediğiniz nehre kademeli kollar halinde ilerlemelisiniz, böylece düşman kendi kanadını meydana çıkarmadan sadece öndeki kola saldırabilir. Bu sırada hafif birlikleri kıyı boyunca dizmelisiniz ve karşıya geçeceğiniz noktaya sabitlendiğiniz anda hızla oraya ilerlemeli ve köprüyü karşıya atmalısınız. Düşmanı aldatmak için köprüyle öncü kademe arasında mesafe bırakmaya dikkat etmelisiniz.

[37]

Karşı kıyıya hakim konumu ele geçirdiğinizde, özellikle eğer o pozisyon çok miktarda topu kaldırabilecek genişlikteyse, nehrin geçişini etkileyen pek çok kolaylıklar elde edersiniz. Bu avantaj eğer nehrin genişliği 550 metreden fazlaysa daha azdır; çünkü güller artık bu mesafeye ulaşamaz ve sonuç olarak karşı taraf gerekli önlemlerle etkisiz ateşinize karşılık verebilir. Böylece eğer özel

birlikler köprüyü korumak için karşı tarafa geçme emri aldılarsa, karşı kıyıda düşman gülleleriyle imha edilirler. Çünkü karşıya geçmeye çalışan ordu birliklerinden yaklaşık bir kilometre uzakta olmasına rağmen köprünün bitiminden 180 metre uzakta konuşlanmış düşman bataryaları, yıkıcı bir ateş için yeterli uzaklıktadır ve bütün topçu avantajı hasmınızdadır. O halde böyle bir durumda, eğer düşmanı gafil avlamayı düşünmüyorsanız veya aradaki adalar size siper olmuyorsa veyahut da çıkarma yapabileceğiniz noktayı önceden dövebilecek topçu bataryaları için derin girintili kıvrımlardan yararlanmıyorsanız, geçiş sizin için elverişli değildir. Böyle bir ada veya girinti, doğal bir köprübaşı mevzii vazifesi görür ve saldıran tarafa topçu avantajı sağlar.

Eğer bir nehrin genişliği 110 metreden azsa, karşı kıyıya hakim olabilirsiniz. Topçu desteği, karşıya çıkarma yapan birliklere öyle bir avantaj sağlar ki, kıyının oluşturduğu girinti ne kadar hafif olursa olsun, düşmanın köprünün kurulmasını engellemesi imkansızdır. Bu şartlar altında en usta generaller, rakibinin tasarılarını öngörürse ve ordusuyla onun hamlesini yaptığı yere ulaşırsa, kendinden emin bir şekilde köprüden geçiş için çarpışır. Gerçekte bir geçit olan köprünün bitimine yakın, kendinizi yarım daire şekline sokun ve karşı kıyının ateşine 550-750 metre civarında bir mesafede kendinizi koruma ya almanın hesaplarını yapın.

[38]

Köprü mühimmatıyla desteklenmiş bir düşmanın, nehri geçmesini engellemek çok güçtür. Hasminin geçişine karşı koyan ordunun amacı muhasarayı engellemekse,

bunu idare eden general, geçiŖe baŖarıyla karŖı koyamayacağını anladığı anda, dūŖmanın ilerisinde, nehirle kuŖatmanın hedefi yer arasında bir konuma ulaŖmanın hazırlıklarını yapmalıdır.

[39]

1645 seferinde Turenne'nin kuvvetleri, Philipsburgh önlerinde kalabalık bir ordu tarafından kuŖatmaya alınmıŖtı. Ren Nehri üstünde köprü yoktu; ancak Turenne kampını nehir ve Ŗehir arasında bir yere kurmuŖtu. Bu, mühendis subaylar için köprübaŖı mevzileri ve kale yapımı açasından bir ders olmalıdır. Nehir ve kalenin arasında bir ordunun toparlanacağı ve düzen oluŖturacađı bir boşluk bırakılmalı; çünkü dūŖman birliklerinin oraya giriŖi bile baŖlı baŖına bir tehlike yaratır. Takibin ardından Mayence'ye çekilen bir ordu ister istemez rizikolu bir durumda olmalıydı; zira köprüyü geçmek bir günden fazla zaman alacaktı ve Cassel'i çevreleyen tesisler, bir orduyu karıŖıklığa meydan vermeden içine almak için çok küçük-tüler. Tesisler ve Ren Nehri arasında 350 metre bırakılmıŖ olmalıydı. Büyük nehirlerin yanındaki köprü baŖı mevzilerinin bu plana göre inŖa edilmesi elzemdir, yoksa geri çekilen bir ordunun geçiŖini güvenceye almakta fazla bir yarar sağlayamazlar. Okullarda öğretildiği Ŗekildeki köprü baŖı mevzileri, ancak geçidin uzun olmadığı küçük nehirler için geçerlidir.

[40]

Kaleler savaŖta ofansif olarak yararlı oldukları gibi defansif olarak da faydalıdırlar. Ŗüphesiz tek baŖlarına bir

ordunun ilerleyişini durduramazlar; ancak muzaffer bir düşmanı geciktirmenin, engellemenin, zayıflatmanın ve rahatsız etmenin en iyi yoludurlar.

[41]

Bir kuşatmayı başarılı bir şekilde yürütmenin yalnızca iki şekli vardır. Birincisi, yerleşmiş düşman ordusuna darbeler vurup operasyon alanından uzaklaştırmak ve ondan arta kalanları dağ sıraları veya büyük nehirler gibi doğal engellerin ötesine atmaktır. İlk zorluk aşılınca kuşatma tamamlanana ve o yer ele geçirilene kadar bu doğal engellerin ardında kalacak gözetleme birlikleri yerleştirmelisiniz.

Ama eğer yerleşik bir ordu karşısında çarpışma riskine girmeden bir yeri almak istiyorsanız, muhasara süresince yeterli kuşatma mühimmatı, cephane ve erzaka sahip olmalısınız. Bu arada yükselti, orman, bataklık ve birikintiler gibi yerin kendine has özelliklerini kendi hesabınıza dönüştürmeli; hendek ve siper hatları oluşturmalsınız.

Bu noktada karakollarınızla haberleşmeyi devam ettirme zorunluluğu kalmadığı için, yalnızca düşmanı kontrol altında tutmak zorundasınızdır. Bu amaçla, düşmanı asla gözden kaybetmeyen ve eğer ansızın saldırıya geçerse onu durdurup tepesine binmeye zamanı olacak bir gözetleme birliği kurmalısınız. Hendek hatlarınızın size verdiği avantajla, kuşatma için kullandığınız kuvvetlerden bir kısmını, rakip orduyla olan çarpışmalarınızda kullanabilirsiniz.

O halde düşman kuşatmaları, siper hatlarını zaruri kılmaktadır.

Eğer ordunuz, geride kalan garnizonun dört katı kadar bir kısım ile oradan ayrıldıktan sonra hâlâ hasmınıza eşit olacak kadar kuvvetliyse bir günlük ilerleme mesafesinden daha ileriye gidebilirsiniz.

Eğer geride rakibinizden daha zayıf bir kuvvet bıraktıysanız, kuşatma mahalline kısa bir günlük ilerleme mesafesi kadar uzaklaşabilirsiniz. Böylelikle rahatça hatlara geri dönebilir ve bir saldırıyı devam ettirmek için gerekli yardımı sağlayabilirsiniz.

Eğer kuşatma ve gözetleme ordusu birleştiğinde ancak hasmınıza denk oluyorsa, kuşatma ordusu, topluca hatlarının içinde veya yakınında kalmalı ve kuşatmayı olanca faaliyetiyle zorlamalıdır.

[42]

Feuquieres demiştir ki: 'Düşmanınızı asla siper hatlarınızın içinde beklememelisiniz, dışarı çıkmalı ve ona saldırmalısınız.' Bu hatalı bir düsturdur. Hiçbir savaş kaidesi istisnasız bir mutlaklığa sahip değildir ve düşmanı siperlerde beklemek, her durum için basiretsizlik olarak kınanmamalıdır.

[43]

Siper hatlarını ve mühendislik biliminin işleyebileceği bütün yardımları göz ardı edenler, kendilerine asla bir zararı olmayan, aksine her zaman yararlı ve çoğunlukla kaçınılmaz olan yardımcılarından kendilerini bol keseden mahrum bırakıyor demektir. Ancak alan levazımı prensipleri geliştirilmeye muhtaçtır. Savaş sanatının bu önemli dalı, modern zamanlarda hiçbir ilerleme kaydede-

memiştir. Hatta bugün iki bin yıl önceki halinden daha da geridedir. Mühendislik bölümü subayları bu branşı mükemmelleştirmek ve onu diğerleriyle aynı seviyeye getirmek için teşvik edilmelidirler.

[44]

Korunaklı bir kasabanın içinde bir hastane ve mühimmat depolarına sahip olduğunuzda ve şartlar burayı korumak için yeterli garnizonu bırakmanıza müsaade etmiyorsa, en azından ani bir saldırıya karşı kaleyi güvenli kılmak için her türlü çabayı göstermelisiniz.

[45]

Düşmanı durduracak olan müstahkem bir mevki, bir garnizonu ancak bir süre için koruyabilir. Bu zamanın sonunda korunaklar yıkıldığında garnizon teslim bayrağını çekebilir. Medeni dünya için hal böyleyken tek tartışma teslim olmadan önceki direnişin derecesi hakkındadır. Ancak Villars gibi bazı generaller, bir idarenin asla teslim olmaması gerektiğini ve icap ederse surları patlatıp geceden yararlanarak kuşatmayı yarmak zorunda olduğu düşüncesindedirler. Surları yıkma imkanınız olmadığı durumlarda garnizonunuzla dışarı fırlayabilir ve adamlarınızı kurtarabilirsiniz. Bu dersi izleyen komutanlar, garnizonlarının dörtte üçüyle birlikte tekrar ordularına katılmışlardır.

[46]

Daha azını kabuldense ölmek kararlılığını gösteren bir düşman karşısında bir garnizon, müstahkem yerin anah-

tarlarını teslim etmenin karşılığında rahatsız edilmeden çekilme imkanını bulabilir. O halde hücum etmektense çetin bir direnişi tercih eden bir garnizona onurlu bir teslimi başışlamak her zaman daha iyidir.

[47]

Piyade, süvari ve topçu birlikleri asla birbirlerinden vazgeçemezler. Bunlar, beklenmedik durumlara karşı birbirlerini destekleyecek şekilde yerleştirilmelidirler.

[48]

Hatlar halinde düzenlenmiş piyade yalnızca iki kattan oluşmalıdır. Çünkü başka türlü tüfek atışları aynı etkiyi yaratamaz. Kabul edilmelidir ki üçüncü kanadın açtığı yarım yamalak ateş, ilk iki kanadınkilere bile zarar verebilir.

Ancak piyadenin büyük kısmı söylendiği gibi iki kanat halinde dizilmeliyse de nizami üçüncü kanatın eksikliği dokuz askerden biriyle veya her iki metreye bir asker şeklinde oluşturulan fazladan birliklerle telafi edilmelidir.

[49]

Yaya ve atlıların iç içe olması sorundan başka bir şey getirmez. Bu durum süvariye hızlı hareket kabiliyetinden mahrum bırakır, tesirsiz kılar ve ona her hareketinde sıkıntı yaratır.

Piyade de süvarinin ilk hareketinde desteksiz kalacağı için sıkıntı yaşar. Süvariye korumanın en iyi yolu kanatlarını kuvvetlendirmektir.

[50]

Süvarinin hücumu bir çarpışmanın başında, ortasında ve sonunda aynı derecede faydalıdır. Süvari bu hücumları her nerede yapabiliyorsa piyade kanatları üzerine gerçekleştirmelidir, özellikle de bunlar önde dövüşüyorlarken.

[51]

Zaferi kovalamak ve yenilmiş düşmanın toparlanmasını önlemek süvarinin vazifesidir.

[52]

Toplar piyadeden çok süvari için gereklidir. Çünkü süvari ateş edemez ve yalnızca yakından dövüşebilir. Bu eksikliği gidermek için atlı top arabaları yoluna gidilmiştir. O halde topdar süvariye; saldırırken, rahat vaziyetindeyken ya da toparlanırken daima eşlik etmelidir.

[53]

Topların önemli bir kısmı ilerlerken veya pozisyon alırken piyade ve süvari birliklerinin yanında olmalı, geri kalanı ihtiyat olarak bırakılmalıdır. Her parça beraberinde mühimmat kutusunun yanı sıra üç yüz dolumluk barut ve gülle bulundurmalıdır. Bu, yaklaşık iki çarpışmada harcanacak miktara eşittir.

[54]

Bataryalar, silahları tehlikeye atmayacak şekilde piyade ve süvari hatlarından olabildiğince uzağa, en avantajlı

konuma yerleştirilmelidir. Bunların üzerinde buldukları platformun yüksekliği kadar bir yer üzerinde hakim olmaları arzu edilir bir durumdur. Toplara sağdan veya soldan kamufraj yapılmamalıdır ki her noktaya atışlarını yöneltebilecekleri hareket imkanına sahip olabilsinler.

[55]

Bir general askerlerinin ihtiyacı olan erzak ve mühim-mata erişme imkanına sahip olduğu müddetçe ordusunu bunların arasına yerleştirmekten kaçınmalıdır.

[56]

İyi bir general, iyi subay ve erbaşlar, iyi örgütlenme, iyi eğitim ve katı bir disiplin savaşma nedeninden bağımsız olarak iyi bir ordu oluşturmak için yeterlidir. Fakat coşku, vatanseverlik ve ulusun şanını yüceltme arzusu da genç birlikleri harekete geçirmekte faydalı olabilir.

[57]

Askerî örgüt sistemi ve bir çekirdek vazifesi görececek hazır bir subay ve erbaş kadrosuna sahip olmayan uluslar için bir ordu yaratmak çok güç bir iştir.

[58]

Bir askerın öncelikli niteliği zorluk ve meşakkate dayanmakta devamlılık göstermektir. Cesaret ancak ondan sonra gelir. Yoksulluk, mahrumiyet ve muhtaç olmak iyi bir asker için birer okuldur.

[59]

Bir askerin yanından ayırmaması gereken beş şey vardır: Tüfeği, hartuç kutusu, sırt çantası, en az dört günlük erzak ve öncü baltası. Gerekli olduğunu düşünüyorsanız sırt çantasını en küçük boyuta indirin; ama askerin onu daima yanında bulundurmasını sağlayın.

[60]

Bütün imkanlarınızla askerlerinizi vazifelerine devam etmeleri için yüreklendirin. Bunu tecrübeli askerlere itibar göstererek kolayca yapabilirsiniz. Ücretler de hizmet yılıyla orantılı olarak artırılmalıdır. Kıdemli bir askerin maaşının bir acemiden fazla olmaması büyük bir adaletsizliktir.

[61]

Askerleri çarpışma sırasında cesur yapan verdiğiniz uzun söylevler değildir. Kıdemliler bunu zaten dinlemez, acemilerse ilk top gürlemede hemen unutuverir. Eğer nutuk atma ve tartışmanın herhangi bir yararı varsa, bu, asılsız haberleri ve hoşnutsuzluğun nedenlerini önlemek, kampta uygun bir havanın devam ettirilmesi ve açık hava sohbetlerine konu sağlamak durumlarında geçerlidir. Bütün bu amaçlar, basılı günlük talimatlar yoluyla gerçekleştirilebilir.

[62]

Çadırlar sağlık için zararlıdır. Açık hava kampı bir asker için daha iyidir; çünkü ateşin yakınına uzanıp uyuya-

bilir ve bu sayede üzerinde yattığı zemini çabucak kurutabilir. Ayrıca birkaç tahta parçası ya da biraz samanla rüzgardan korunmak mümkündür.

Ancak haritaya bakmak ve yazmak zorunda olan liderler için çadırlar zaruridir. Bu yüzden çadırlar, bir eve kesinlikle yerleşmemesi emredilen yüksek rütbeli subaylara verilmelidir.

Düşman kurmayları tarafından kolayca gözlenebilen çadırlar, sayınızı ve bulunduğunuz pozisyonu ele verirler. Ancak düşman uzak bir mesafeden, iki veya üç hat halinde açık havada kamp yapan bir orduyu gözlediğinde, yanan ateşleri sayamaz ve atmosferdeki sisle kolayca karıştırılabilecek duman haricinde bir şey göremez..

[63]

Esirlerden elde edilen bilgiler gerektiği şekilde değerlendirilmelidir. Bir asker nadiren kendi bölüğünün ötesine bakar ve bir subay en fazla kendi alayının bağlı olduğu tümenin konum ve hareketleri hakkında bilgi verebilir. Bu nedenle bir general, ileri muhafızların raporlarının teyit ettiği hallerin dışında, esirlerin ifadelerine dayanan, düşmanın pozisyonuna ilişkin varsayımlarına güvenmemelidir.

[64]

Savaşta hiçbir şey komuta birliğinden daha önemli değildir. O halde tek bir kuvvet karşısında, yalnızca bir hat üzerinde hareket eden, bir komutanın idare ettiği, bir orduya sahip olmalısınız.

[65]

Tartışmalar, marifet gösterileri, savaş meclislerini çağdırmaların her çağda tek sonucu savaş hesaplarının her zaman en kötüsü olan, en yüreksiz ya da (daha şık bir ifadeyle) en ihtiyatlı olanlarının tercih edilmesidir. Bir general için söz konusu gerçek bilgelik, faal kararlılığı içerir.

[66]

Savaşta belli şeyler vardır ki önemini ancak komutan kavrayabilir. Üstün metaneti ve kabiliyetinin dışında hiçbir şey bütün bu zorlukları dize getirip aşmasını sağlayamaz.

[67]

General ve subaylara, müstahkem bir yerdeki garnizonu teşkil etmeleri dışındaki durumlar için, özel şartlarla silahlarını bırakıp teslim olma yetkisi vermek, şüphesiz tehlikeli sonuçları beraberinde getirecektir. Korkaklara, iktidarsızlara ya da yanlış yönlendirilmiş cesur adamlara böyle bir kapı aralamak, bir ulusun askerlik ruhunu yok etmektir. Olağanüstü bir durum, olağanüstü çözümleri gerektirir. Silahlı kuvvetlerin direnişi ne kadar inatçı olursa, sıkıntıdan kurtulma ve zaferi zorlama şansı o kadar yüksek olacaktır. Ölmekten başka bir seçenekleri olmayan yiğit adamların başaramayacakları kaç şey vardır?

[68]

Subaylara, savaş alanında kendileri ve birliklerinin yararına; fakat ordunun çıkarlarına ters düşen şartlı teslim

anlaşmalarıyla silahlarını bırakma izni verilmesi halinde hiçbir egemen, general ve halk güvende olamaz. Kendini kurtarmak için çekilerek yoldaşlarını tehlikeye atmak düpedüz alçaklıktır. Böyle bir idare şekli yasaklanmalı, teşhir edilmeli ve ölümle cezalandırılmalıdır. Bir savaşta çekilerek hayatlarını kurtaran general, subay ve askerlerden onda biri kurşuna dizilmelidir. Teslim olmayı emreden ve ona itaat edenler vatan haini hükmündedirler ve cezaları ölümdür.

[69]

Onurunuzla savaş esiri olmanın biricik yolu tek başına yakalanıp artık silahlarınızı kullanamayacak halde olmanızdır. Bu durumda mutlak zorunluluğun sizi mecbur ettiği teslim olmaktan başka bir çareniz -onurluysanız başka türlü olamaz- kalmamıştır.

[70]

Bir generalin fethedilmiş bir ülkedeki idaresi zorluklarla çevrilidir. Eğer sert olursa düşmanlarını öfkelenendirir ve bunların sayısı çoğalır, yumuşak olduğu takdirde gerçekleştiremeyecekleri için suiistimallere ve savaşı aratacak sıkıntılara sebebiyet verecek olmadık umutlar yeşerebilir. Bir fatih; dönüşümlü olarak sertliği, adaleti ve yumuşaklığı; kargaşayı önlemek ve bastırmak için nasıl uygulaması gerektiğini bilmelidir.

[71]

Ülkesine hizmet ederken edindiği bilgilerden faydalanarak, onun istihkamlarını yabancı bir ulusa teslim eden

bir generalin hiçbir mazereti olamaz. Bu; din, ahlak ve onur prensiplerine tamamen aykırı bir suçtur.

[72]

Bir başkomutan, operasyon alanından uzakta, vaziyetin esasına büyük ölçüde ya da hiç aşına olmayan bir hükümdar veya bakanın emirlerini mazeret göstererek kendini temize çıkaramaz. Bu yüzden bir başkomutan kötü olduğunu bildiği bir planı uygularsa kabahatlidir. Nedenleri açıklayıp planın değiştirilmesi konusunda ısrar etmeli, aksi takdirde ordusunun mahvına alet olmaktansa istifa etmelidir.

Her başkomutan, üstlerinin emirleri neticesinde mutlak yenileceği bir savaşa girerse aynı derecede kabahatlidir.

Bu son olayda, komutan itaat etmeyi reddetmelidir; zira mutlak itaat ancak savaşın merkezinde hazır bulunan bir üst karşısında geçerlidir. Bu durumda üstünüz, vaziyete hakim olduğu için itirazlarınızı dinleyip size gerekli açıklamaları yapacaktır.

Farz edelim ki, hükümdar bir başkomutanı, zaferi karşı tarafa hediye edip yenilme emriyle savaşa gönderdi. Bu durumda da itaat edilmeli midir? Hayır! Eğer general bu alışılmadık emrin getireceği menfaatleri kavrarsa, bunu uygulamalıdır, aksi halde itaati reddetmelidir.

[73]

Bir başkomutanın sahip olması gereken öncelikli nitelik soğukkanlılık olmalıdır. Bu sayede gerçekleri doğru oranlarıyla algılayabilir ve kötü veya iyi haberlerden aşırı derecede etkilenmez.

Buna ek olarak, zihnindeki günlük izlenimleri hafızasında öyle düzenlemelidir ki hepsi yerli yerinde olsunlar. Çünkü sağlıklı akıl yürütme ve muhakeme, bunların ayrı ayrı değerlendirilip birbirleriyle karşılaştırılması neticesinde gerçekleşir.

Bazı adamlar vardır ki, fiziksel ve manevi yapıları gereği her şeyi hayal güçlerinin renkleriyle süslerler. Bunlar her ne kadar bilgi, beceri, cesaret ve başka niteliklerle donanmış olsalar da, doğaları gereği bir ordunun idaresi ve büyük savaş operasyonları için yaratılmamışlardır.

[74]

Bir ülkenin coğrafya ve topografyasına aşina olmak, keşif araştırmalarında ustalık, emirleri dikkatle sevk etmek, bir ordunun en karmaşık hareketlerini sadelikle gösterme becerisi; genelkurmay karargahının ihtiyacı olan bir subayın ayırıcı vasıflarıdır.

[75]

Bir topçu generali bir ordunun bütün operasyonlarından haberdar olmalıdır. Çünkü silahları ve mühimmatıyla değişik birlikleri desteklemekle yükümlüdür. İleri karakollardaki subaylarının, taburların bütün hareketlerinden onu haberdar etmeleri gerekir; zira bütün bataryaların yönetimi bu bilgilerle düzenlenecektir.

[76]

Dağ ve nehir geçitlerini süratle tetkik etmek, güvenilir rehberler bulmak; yerel halkla çabucak iletişim kurmak; casus göndermek; mektupları ele geçirmek ve onları çe-

virip özetlerini çıkarmak; kısacası, tüm orduyla birlikte gelen başkomutanın bütün sorularına cevap vermek, ileri karakol generalinin görev alanına girer.

[77]

Başkomutanlar kendi deneyim ve dehalarıyla yönlendirilmelidirler. Taktikler, gelişimler ve mühendislik bilimi ve topçuluk kitaplardan öğrenilebilir; ancak generallik yalnızca deneyimle ve bütün büyük komutanların seferlerini incelemekle elde edilebilir. Gustavus Adolphus, Turenne ve Frederic; aynı şekilde İskender, Hanibal ve Sezar hep aynı ilkelerle hareket etmişlerdir. Kuvvetlerinizi bir arada tutmak, hiçbir noktada zayıf olmamak, önemli noktaları süratle sıkıştırmak zaferi garantiye prensiplerdir.

Müttefiklerinizin sadakatini ve fethettiğiniz ulusların size boyun eğmesini sağlayan ordunuzun, şöhretinin telkin ettiği korkudur.

[78]

İskender, Hanibal, Sezar, Gustavus, Turenne, Eugene ve Frederic'in seferlerini tekrar tekrar okuyun ve onları örnek alın. Bu büyük bir general olmanın ve savaş sanatının sırlarını öğrenmenin yegane yoludur. Bu çalışmalarla aydınlanan kendi dehanızla bu büyük komutanlarla gelişen bütün düsturları reddedeceksiniz.

İKİNCİ BÖLÜM

[79]

Bir başkomutanın ilk prensibi düşmanın karşısına çıkaracağı engelleri aşmak için bütün imkanları hesap etmek olmalıdır ve kararını verdiğiinde bunun için her şeyi yapmalıdır.

[80]

Bir ileri veya geri muhafız generalinin hüneri, yılmadan düşmanı kontrol altına almak, geciktirmek ve bir mili üç veya dört saatte almaya mecbur etmektir. Taktik, böyle büyük neticelere ulaşmak için yegane yoldur. Piyadeden ziyade süvari için, herhangi başka bir pozisyondan ziyade ileri ve geri muhafızlar için bu daha gereklidir.

[81]

Büyük bir generalin niteliklerinin bir adamda toplanması zor ve istisnai bir durumdur. En arzu edilir olan ve müstesna adamın ayırıcı özelliği; zeka ve kabiliyetle, karakter veya cesaretin dengesidir. Eğer cesaret baskınsa, kalkıştığı şeyler düşündüklerinin çok üstündedir; buna karşın, karakteri veya cesareti zekasından aşağıysa fikirlerini gerçekleştirmeye cüret gösteremeyecektir.

[82]

Büyük bir generalle başarılan büyük işlerin sürekliliği asla şans ve talihe bağlanamaz, bunlar daima hesapların ve dehanın sonuçlarıdır.

[83]

Bir başkomutan, ne fatihlerin ne de mağlupların dinlenmesine asla izin vermemelidir.

[84]

Plansız ve ilkesiz hareket eden kararsız bir general, her ne kadar düşmandan sayıca üstün bir orduyu idare etse de, savaş meydanında kendini hemen her zaman hasmından aşağı durumda bulacaktır. Beceriksizlik, 'mezzo termine' (vasatlık) savaşta hep kaybeder.

[85]

Bir ordunun bütün istihkamlarını düşünen, öneren ve idare eden bir mühendis general, iyi bir muhakemeye ve her şeyden öte pratik zekaya sahip olmalıdır.

[86]

Bir süvari generali, tatbiki bilimlere hakim, saniyelerin değerini bilen, hayatı hakir gören ve işini şansa bırakmayan biri olmalıdır.

[87]

Düşmanın tesiri altındaki bir generalin artık verecek emri yoktur, kim ona uyarsa suçludur.

[88]

Ağır süvari; ileri veya geri muhafız birliklerini, kanatlarda ve ihtiyat olarak hafif süvariye desteklemelidir.

[89]

Süvariye savaşın sonuna saklamak istemek, hücum veya savunma adına süvari ve piyadenin toplu hamlelerinin gücü hakkında hiçbir şey bilmemek demektir.

[90]

Süvarinin gücü itici kuvvetindedir. Ama başarıyı sağlayan yalnızca hızları değildir; nizam, yerleşme düzeni ve ihtiyatların yerinde kullanılması da aynı derecede önemlidir.

[91]

Süvariler, ordunun Flanders ya da Almanya'da dörtte birini; İtalya ya da İspanya'da altıda birini; Pirene ya da Alpler'de yirmide birini oluşturmaktadır.

[92]

Bir kuşatmada olduğu gibi bir çarpışmada da marifet, ateşi bir noktada yoğunlaştırmaktır. Çarpışma başladığında usta bir komutan aniden ve beklenmedik bir şekilde bu noktalardan birine yoğun topçu ateşi açar ve kesinlikle orayı ele geçirir.

[93]

Piyade ne kadar iyiye, o kadar dikkatle kullanılmalı ve iyi bataryalarla desteklenmelidir.

İyi bir piyade gücü hiç şüphesiz bir ordunun belkemiğidir. Ancak çok uzun zaman üstün bir topçu ateşi karşı-

sında savaşmaya zorlanırlarsa, moralleri bozular ve imha edilirler. Rakibinden daha becerikli ve daha iyi manevracı bir generalin, seferin bir bölümünde topçu gücü daha az olmasına rağmen başarılı olması mümkündür. Ancak bir kader gününde, topçu gücünün azlığını çok çetin bir şekilde hissedecektir.

[94]

35.000 kişilik iyi bir ordu, özellikle de kale veya büyük bir nehirle korunan bir yerde, kampını, iki katı bir ordunun zaptedemeyeceği bir şekilde kurabilir.

[95]

Savaş, kazaların toplamından başka bir şey değildir ve bir general genel prensiplere uysa da, bu kazalardan faydalanmak için hiçbir şeyi gözden kaçırmamalıdır. Bu dehanın açık bir göstergesidir.

Savaşta elverişli yalnızca bir an vardır, marifet onu yakalamaktadır.

[96]

Taze kuvvetleri çarpışmadan sonraki güne saklayan bir general hemen her zaman mağlup olur. Eğer yararı olacaksa son adamını ileri sürmelidir; çünkü tam bir başarının ertesi gününde, önünde artık hiçbir engel kalmayacaktır ve tek başına prestij yeni zaferleri temin edecektir.

[97]

Çarpışma kuralları, zaten başarılı olmuş bütün bir

düşman ordusuna karşı, ordunun bir kısmının tek başına dövüşmemesini gerektirir.

[98]

Bir general, hasmının birkaç gün ilerisinde sürpriz bir şekilde bir yeri kuşattığında, bu durumdan kendini siper hatlarıyla çevreleyerek faydalanmalıdır. Bunu yaptığı andan itibaren, durumunu geliştirip, olayların genel gidişatında yeni bir güç unsuru ve kuvvet derecesi kazanmış olacaktır.

[99]

Savaşta, bir istihkâmın komutanı olayların hakimi değildir. İstihkâmı sonuna kadar savunmalıdır, eğer zorunluluğun gerektirdiğinden bir an bile evvel teslim olursa ölmeyi hak ediyor demektir.

[100]

Bir çarpışmada ya da devam eden bir sefer sırasında, çekilen kısmın yaptığı teslim anlaşmaları, anlaşmayı imzalayanların lehine; hükümdarın ve ordunun geri kalan askerlerinin aleyhine olabilecek bütün hükümleri içeren mukavelelerdir. Diğerlerini daha fazla tehlikeye sokmak pahasına kendini feda etmekten kaçınmak korkaklıktan başka bir şey değildir.

[101]

Amacı sınırları zorlayıp düşman topraklarını işgal etmek olduğu halde ofansif savaşın savunmayı dışlamadığı gibi, defansif da savaş hücumu dışlamaz.

[102]

Savaş sanatı, orduyu bölmeden bir kanadı çevirmeyi veya sarmayı gerektirir.

[103]

Tamamen idrak edildiğinde, alan istihkamları size asla zarar vermez, aksine daima yararlıdır.

[104]

Bir ordu, iki kişinin geçebileceği her yere, her zaman ilerleyebilir.

[105]

Bütün şartların gözden geçirilmesiyle karar verilen çarpışma organizasyonu, yalnızca zeminin durumuna göre belirlenmemelidir.

[106]

Kanat ilerleyişinden kaçınılmalıdır. Eğer yapılması zorunluysa, olabildiğince kısa mesafeye ve süratli bir biçimde gerçekleştirilmelidir.

[107]

Bir orduyu karıştırmak ve yok etmek için hiçbir şey yağmadan daha etkili değildir.

[108]

Düşmanın övgüsü şüphe çekicidir. Bunlar, düşmanlığın sona ermesinden sonra yapılmadığı sürece, onurlu bir adamın gururunu okşayamaz.

[109]

Savaş esirleri artık uğruna çarpıştıkları gücün bir parçası değildirler. Tümü onları teslim alan ulusun onurlu ve alicenap koruması altındadırlar.

[110]

Fethedilen bölgelerin itaati, yerel hükümetin sorumluluğu; örgütlenme ve idari metotları gibi manevi araçlarla sağlanmalıdır. Rehine almak bu araçların en kuvvetlisidir. Ancak bunun etkili olabilmesi için, rehinelerin hakim unsurlardan ve çok sayıda seçilmesi ve halkın, taahhütlerin ihlali halinde tutsakların derhal katledileceğine kani olmaları gerekir.

[111]

Bir ülkenin coğrafi koşulları, düzlüklerde veya dağlardaki yaşam, eğitim ya da disiplin birliklerin karakteri üzerinde iklimden daha etkilidir.

[112]

Bütün büyük komutanlar, büyük işleri yalnızca savaş sanatının kuralları ve doğal prensiplerine uyarak, başka bir deyişle; terkiplerinin bilgeliğiyle, araçlar ve

amaçların mantıklı dengesiyle ve zorluklarla mücadele etmekle başarmışlardır. Girişimlerinin cüreti ve başarı dereceleri ne olursa olsun bu böyledir. Bu komutanlar yorulmaksızın, savaşı gerçek bir bilim haline getirmişlerdir. Ancak bunların ışığında biz onları örnek alı-
rız ve bir kimse yalnızca onları taklit ederek onlara yaklaşmayı umabilir.

[113]

Bahriye taktiklerinin ilk kuralı şudur: Amiral saldırı sinyalinin verdiği anda, her kaptanın düşman gemilerine saldırmak için harekete geçmesi, çarpışmada yer alması ve diğer gemileri desteklemesi gerekir.

[114]

Kara savaşı, genelde deniz savaşından daha fazla zayıyat verir ve daha tehlikelidir. Bir donanma denizcisi, bir sefer sırasında bir defa dövüşür; ama kara askeri her gün çarpışmak zorundadır. Bir denizci, denizin zahmeti ve tehlikesi ne olursa olsun, bir karacıdan çok daha az sıkıntı çeker: Hiçbir zaman aç veya susuz kalmaz; daima uyuyacak bir yeri, mutfağı, hastanesi ve eczanesi vardır. Disiplinin temizliği sağladığı ve tecrübenin sağlığı korumanın bütün imkanlarını keşfettiği İngiliz ve Fransız donanmalarında, kara ordularından daha az hasta vardır. Çarpışmanın risklerinin yanı sıra denizciler bir de fırtına tehdidiyle karşı karşıyadırlar. Ancak denizcilik bu riski; halk ayaklanması, suikast ve hafif birliklerin sürpriz saldırıları gibi karadaki tehlikelerle kıyaslanmayacak kadar aza indirmiştir.

[115]

Bir filoya komuta eden bir amiralin ve bir orduyu idare eden bir generalin farklı niteliklere ihtiyacı vardır. Birincisi donanmayı yönetmek için gerekli özellikleri deneyimle kazanırken, öbürü gerekli niteliklere doğuştan sahiptir.

Karadaki savaş bir deha ve ilham sanatıdır. Denizde her şey belirlidir ve deneyime dayanır. Amiralin yalnızca bir bilime ihtiyacı vardır, o da denizciliktir. Bir general bütün bilgi ve deneyimiyle istifade edeceği tüm yeteneklere veya diğerlerine denk bir yeteneğe sahip olmalıdır. Bir amiralin sezgisini kullanmaya ihtiyacı yoktur; çünkü düşmanın nerede olduğunu ve gücünü bilir. Bir general hiçbir şeyi katiyetle bilemez, asla düşmanını net bir şekilde göremez ve yerini bilemez. Ordular karşılaştığında arazinin en ufak arızası, en küçük koruluk ordunun bir kısmını saklamaya yeter. En tecrübeli göz bile düşman ordusunun tamamını mı, yoksa dörtte üçlük kısmını mı gördüğünü tayin edemez. General; zihin gözüyle, bütünü muhakeme etmekle ve bir çeşit ilhamla bilir ve karar verir. Amiralin yalnızca deneyimli bir bakışa ihtiyacı vardır; çünkü düşman kuvvetleri açıktadır. Generalin görevinin güçlüğü, çok sayıda insan ve hayvanı besleme zorunluluğundan kaynaklanmaktadır. Eğer kendini idarecilerin eline bırakırsa asla kılmıdayamaz ve seferi gerçekleştiremez. Amiral bu konuda hiç zahmet çekmez, zira gerekli her şeyi yanında taşır. Bir amiral ne keşif yapar, ne arazi inceler, ne de savaş alanını etüt eder. Hint Okyanusu, Amerikan Okyanusu ya da Kuzey Denizi her zaman sıvı düzlüklerdir. Burada en yeteneklinin, diğerlerine; kıyı sularında hakim olan falanca rüzgarları tahminen veya havadaki belirtilere göre bilmekten başka bir üstünlüğü yoktur. Bunlar da yalnızca deneyimle elde edilen niteliklerdir.

General, operasyon yapacağı savaş alanını hiçbir zaman bilemez. Anlayışı sezgiseldir, hiç müspet bilgiye sahip değildir, mevki hakkında bilgi edineceği veriler olaylara öylesine bağlıdır ki, tecrübeyle hiçbir şey öğrenmesi mümkün değildir. Değişik ülkelerin doğasına göre arazi münasebetlerini çabucak kavramak bir yetektir; en nihayet bu, büyük generallerin doğuştan sahip olduğu, 'coup de oeil militaire' (askerî durumu bir bakışta kavrama yetisi) denilen bir kabiliyettir. Bununla beraber, topografik haritalardan yapılabilen gözlemler, eğitim ve alışkanlığın harita okumada getirdiği kolaylıkların da yardımı olabilir.

Bir amiralin, gemilerinin kaptanlarına olan bağımlılığı, generalin kendi generallerine olan bağımlılığından daha fazladır. İkincisinin bizzat birliklerine doğrudan komuta etme şansı vardır, böylece onları istediği noktaya sevk edebilir ve yanlış hamleleri telafi edebilir. Bir amiral şahsen yalnızca gemisindeki adamlarını etkileyebilir Çünkü duman, sinyallerin görülmesini engeller ve rüzgarlar hattının bulunduğu yerde değişir veya yön değiştirir. Bu yüzden, tüm orduda astsubayların en fazla inisiyatif alması gerektiği yer denizciliktir.

Q-Matris

İskender, Hannibal ve Sezar'ın toplamından daha fazla savaşı idare etmiş olan Napoleon, şüphesiz Avrupa'nın gelmiş geçmiş en büyük askeridir. Savaş yönetimi üstüne teori ve prensiplerini sıklıkla yazmaya niyetli olduğunu ve bunların basitliğini görünce herkesin ne kadar şaşıracağını söylemesine rağmen, bu isteğini hiçbir zaman gerçekleştiremedi.

Napoleon'un talimat ve düsturları pek çok defa kitaplarda toplanmıştır. Bu kitap bunların en iyilerini içeren ilk küçük seçkiye dayanmaktadır. Bu seçki ilk defa 1827'de Paris'te yayınlanmış ve hemen ardından Almanca, İngilizce, İspanyolca ve İtalyancaya çevrilmiştir. Stonewall Jackson bu kitabı çıktığı sefer boyunca kumanya torbasında taşımıştı. Jackson'un biyografisini yazan Albay G. F. R. Henderson'un da belirttiği gibi 'Bu küçük kitap, Napoleon'un kendi ağzından ifade edilmiş, savaşın büyük prensiplerinin aşağı yukarı tam bir izahıdır.'

ISBN 975-8832-00-X

NAPOLEON BONAPARTE